

Het Peil

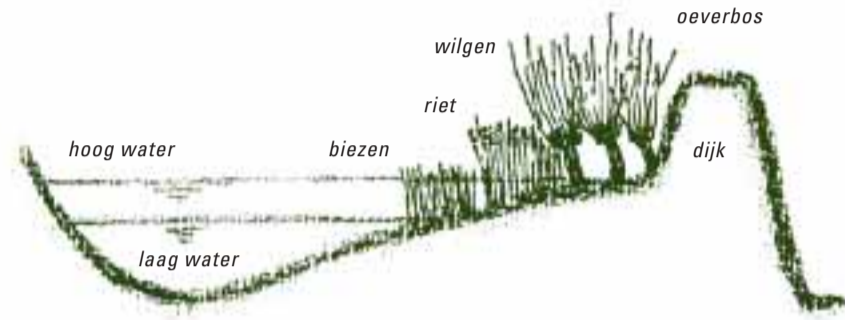
Schoner Mooier
Hollandsche IJssel

Uitgave: Projectteam Hollandsche IJssel > postbus 90602 > 2509 LP Den Haag > telefoon: 070 441 64 67 > fax: 070 441 79 96 > e-mail: hijssel@pzh.nl > PEILDATUM: 14 APRIL 2004

Natuurlijke oevers

Hollandsche IJssel biedt grote variatie in groen

Natuur floreert weer langs de Hollandsche IJssel. Op heel uiteenlopende manieren: van een parkachtig wandelpad langs de oever tot ongerepte natuur buiten het directe zicht. Wat moet de leidraad zijn in natuurontwikkeling rond de Hollandsche IJssel? Die vraag is ook komende tijd actueel. Zo worden de Schanspolder en Geitenwei waarschijnlijk ingericht als ecologisch gebied. Ook wordt een flink aantal 'natte zellingen' schoongemaakt met het oog op groene oevers. In Het Peil geven deskundigen hun eigenzinnige visie op natuur langs de rivier.

Arjan van der Mark
Klankbordgroep Hollandsche IJssel,
Moordrechtse Milieuvereniging
De Zuidplaspolder (MMVZ):

"Natuur langs de Hollandsche IJssel is verbonden met cultuurhistorie. In het kader van het Oeverplan hebben beroepsvisser Piet Kalkman, Lex Broere en ik namens de MMVZ voorgesteld oorspronkelijke 'rikken' te plaatsen. Kleine dammetjes, begroeid met riet, waarachter het slib zich afzet; van het slib werden ijsselsteentjes gebakken. Maar natuur moet zichzelf ook kunnen ontwikkelen. Dat is te zien naast het Zandrakpark in Capelle aan den IJssel, waar het mooi is begroeid met biezem. Of de drooggevalen slikplaats met riet in Gouda, tegenover Uniqema. Het is de vraag wat er na sanering gebeurt: wachten we af of geven we de natuur een duwtje? De begroeiing is te herplaatsen. Trapjes in de dijk met basaltkeien zijn een mooie manier om bij het water te komen. Helaas zien we ze nog te weinig. In Gouda werkt men aan wandelroutes langs de waterkant. Zo wordt de rivier toegankelijk, zonder de natuur te verstoren."

Kees Ykema
Mooie Nel Architecten, Gouda:

"Op verzoek van Rijkswaterstaat maakten we een ontwerp voor zelling Veerstal/Mallegatslik in Gouda. Basis was een scan van de omgeving door bewoners, eigenaren, mensen die er werken en overheidsorganisaties. Historische sporen kwamen boven water. Van de voormalige scheepswerf Van Vlaardingen zijn nog restanten aanwezig. Een kaart uit 1802 liet rikken zien, stroken van niet afgegraven rivierklei. Die willen we herstellen. Doel is om Gouda's 'groene venster' op de Krimpenerwaard te behouden, met het bestaande beeld van open water en riet. Ook een aanlegsteiger en een wandelpad onderaan de dijk zijn voorgesteld. Veel geld gaat naar sanering, de inrichting laat nog op zich wachten. Hopelijk wordt het binnen een paar jaar opgepakt."

Rudi Terlouw
Klankbordgroep Hollandsche IJssel,
Zuid-Hollands Landschap:

"De Hollandsche IJssel is versteend en hard. Het gevaar is dat kleine organismen zoals kikkers, slakken en salamanders afstanden niet meer kunnen overbruggen. De spreiding van groen verdient dus aandacht, want zonder kleine dieren loopt ook de populatie van grote dieren achteruit. Slikzellingen met biezem, riet en struikwilgen passen goed bij een getijrivier als de Hollandsche IJssel. In het Stormpolderdreefgebied bijvoorbeeld waan je je in de Biesbosch, met toch de drukbevaren rivier en Rotterdam in de rug. Ook cultuurhistorie mag worden hersteld, bijvoorbeeld de griendcultuur van elke drie jaar wilgen hakken. De oever ten westen van de Baai van Krimpen vraagt nog aandacht: vanaf dit punt tot de Nieuwe Maas zou meer groen moeten worden ingepast, als verbindende schakel voor kleine organismen. Zo kan de Hollandse IJssel een doorlopende verbinding worden via het Stormpolderdreefgebied naar bijvoorbeeld De Zaag en het Brienenoordeiland. Daarvoor zien we in de plannen graag mogelijkheden."

Het oeverbos is de traditionele groene Hollandsche IJssel-oever. De begroeiing bestaat uit biezem, riet en wilgen. Voor mensen is het oeverbos verboden terrein; voor dieren is het er goed toe. Gesignaleerd zijn onder andere grutto's, steltlopers, lepelaars, ringslangen en glasaaltjes.

GROENEDIJK, NIEUWERKERK AAN DEN IJSSSEL

Geert Lebbling
kunstenaar,
vriend Baai van Krimpen:

"Hoe de Hollandsche IJssel natuurlijker, aantrekkelijker en mooier kan worden gemaakt? Zeker niet door uit te gaan van stereotypen. Zo van 'mensen willen natuur, geen hondenoep'. Maar ook: 'natuur is mooi, een damwand lelijk'. De Hollandsche IJssel is de leukste rivier die ik ken. Toch is op meerdere plaatsen winst geboekt. Zo ook bij Loswal III, tegenover mijn huis. Jammer genoeg is daar wel de groene voet van de dijk afgegraven. Maar het nieuwe voetpad blijkt aantrekkelijk en wordt erg intensief gebruikt. Wat hier winst is, zou in mijn ogen in de Baai van Krimpen juist rampzalig zijn. Gelukkig zijn de dempingsplannen nu van de baan en blijft de Baai zoals die is: een weidse bocht open water. Houden zo! En zo de oever hier nog aantrekkelijker zou moeten worden, zou je eerder moeten denken aan een steiger die met het wassende en dalende water meedrijft, dan aan het 'mooie kunstwerk' dat destijds voor de Baai is ontworpen. Bij Rijkswaterstaat is 'mooi' zoals voor een tuinder een tuinkabouter mooi is. Vormgeving is ook niet hun vak. Hoewel: die gele boeien, die bij de stuw aan de Krimpense kant op het water deinen leveren (onbedoeld) toch wel een hele mooie en opmerkelijke noot op."

De HIJ-ZIT (het eigen zitmeubilair van de Hollandsche IJssel) biedt goed zicht op de rivier en haar oevers. Vooral groene oevers zijn geliefd. Iets om rekening mee te houden bij de herinrichting van zellingen.

OEVER BIJ DE SNELLE SLUIS, MOORDRECHT

Hans IJsselstijn
IJsselbouw Aannemingsbedrijf,
Capelle aan den IJssel:

"Als bouwverlener wil ik mensen laten meegenieten van het wonen aan een schonere en mooiere rivier. Zelf woon ik al 22 jaar aan de Hollandsche IJssel. Veel bedrijfsterreinen hebben hun economische functie verloren, waardoor leegstand en verval zijn ontstaan. De gebouwen, vaak met de rug naar de rivier gekeerd, leveren geen fraai schouwspel op. Woningbouwontwikkeling maakt slopen en saneren rendabel. En bewoners, maar zeker ook passanten, krijgen de rivier weer terug. Kijk naar het voormalige Feenstra-terrein in Capelle aan den IJssel. Dit verontreinigde terrein lag vele jaren braak; nu is er ruimte voor groen en rust. Of er meer aan cultureel erfgoed, natuur en recreatie moet worden gedacht? Natuur ontwikkelt zich steeds beter, mede dankzij het Project Hollandsche IJssel. Recreatie daarentegen trekt veel mensen aan, al dan niet gemotoriseerd. Daardoor ontstaat gevaar voor flora en fauna. Beheer van de oever is nodig. En behoud van cultureel erfgoed is een goed streven, maar zijn de kosten op te brengen? Woningbouwontwikkeling houdt rekening met veel facetten, waarbij het één vaak niet zonder het ander kan."

ZANDRAK PARK, CAPELLE AAN DEN IJSSSEL

Op sommige plekken langs de Hollandsche IJssel gaan groen en recreatie hand in hand. Een ecologisch natuurgebied zal zich hier niet ontwikkelen. Maar aan de ruimtelijke kwaliteit doet dat niets af.

Op de HIJ-ZIT

Wie plaatsneemt op de HIJ-ZIT is verzekerd van goed zicht op de Hollandsche IJssel. In deze rubriek geven streekgenoten en bestuurders hun persoonlijke kijk. Ditmaal Jaap van Meijgaarden, de nieuwe projectleider van het Project Hollandsche IJssel.

Begin maart nam Jaap van Meijgaarden het stokje over van voormalig projectleider Jack Verschoor. "Ik heb het gevoel dat ik er al goed in zit", vat Van Meijgaarden zijn eerste weken samen. "Ik ben vaak op pad in de streek en ontmoet telkens mensen die de rivier een warm hart toedragen. Dat inspireert." Voor Van Meijgaarden is de Hollandsche IJssel geen onbekend terrein. In zijn vorige functie bij de provincie Zuid-Holland was hij verantwoordelijk voor de aankoop van de zellingen Boele en Schanspolder en het tijdelijk beheer daarvan. Ook werkte hij jarenlang als hoofd van de afdeling Lucht, Veiligheid en Geluid. Van Meijgaarden kwam regelmatig over de vloer bij de grote bedrijven in de streek. "Over het algemeen liggen die niet aan de mooiste oevers. Toch heb ik vanaf dat moment iets met de Hollandsche IJssel. Die weidsheid en getijdenwerking zijn op en top Holland. Prachtig om te zien."

Het Project Hollandsche IJssel staat aan de vooravond van enkele omvangrijke saneringskansen: onder andere bij de zellingen Schanspolder en Zellingwijk gaat straks de schop in de grond. "Ik zie het als mijn taak om de vaart erin te houden", aldus Van Meijgaarden. "De eindstreep van 2010 is al in zicht. Het project omvat bovendien meer dan zellingen alleen. Veel problemen langs de Hollandsche IJssel beperken zich niet tot één locatie of één gemeente. Door richter samen te werken kunnen de partners meer voor elkaar krijgen en meer voor de rivier betekenen. Daarvan ben ik overtuigd." De komst van Van Meijgaarden valt samen met een tussentijdse evaluatie van het Project Hollandsche IJssel. "Toeval, maar ik had het mij niet beter kunnen wensen. Als gevolg van de evaluatie hebben alle partners namelijk opnieuw uitgesproken dat zij zich hard maken voor een schonere, mooier, Hollandsche rivier. We gaan er met hernieuwd elan tegenaan!"

Douwe Hoogeveen
Rijkswaterstaat, Projectteam
Hollandsche IJssel:

"Persoonlijk kies ik voor ongerepte natuur. Ik vind dat langs de Hollandsche IJssel vooral de oorspronkelijke vegetatie moet terugkomen: kaalslik, biezem, riet en wilgen. De realiteit is dat mensen recreëren. Ze willen over het water uitkijken. Recreatie, industrie, bebouwing en natuurontwikkeling zijn daardoor met elkaar verweven. Terug naar vroeger kan niet meer. Maar waar kansen zich voordoen, moeten die worden gegrepen. Als de rivier schoon is, herstellen flora en fauna zich ook zonder menselijk ingrijpen. Zo ontwikkelt zich op termijn een gevarieerde natuur, met veel vissoorten, rietzangerijtjes, karekieten, et cetera. Er is nu al een flinke toename van wilde ganzen en steltlopers. Voorwaarde is dat natuur de ruimte krijgt. Want ook al wil men nu investeren, sommige krachten blijven tegenstrijdig."

Volg het Project Hollandsche IJssel op
www.schoner mooier.nl

Hollandsche IJsseldata

20-23 april 2004 Artery-bijeenkomst over publiek-private samenwerking (meer informatie: www.artery.eu.com)
april-mei 2004 proefsanering Schanspolder
8 mei 2004 Landelijke Fietsdag
11-13 mei 2004 Kleur het Groene Hart (fietsstocht voor scholieren)
juni 2004 sanering Baai van Krimpen en Loswal III gereed
16 juni 2004 uitgave Het Peil 33
24 juni 2004 uitreiking H.IJsselsteen 2004

Heeft u opmerkingen:

Stuur uw reactie naar:
Projectteam Hollandsche IJssel
Antwoordnummer 100
2509 WB Den Haag

(Een postzegel is niet nodig.)

Nominaties voor H.IJsselsteen 2004

De nominaties zijn geteld, de strijd om de H.IJsselsteen 2004 is begonnen. Afgelopen weken zijn namen aangedragen voor deze kwaliteitsprijs die namens de Stuurgroep Hollandsche IJssel wordt uitgereikt. Wie spant zich het meest in voor de rivier? Een onafhankelijke jury buigt zich nu over de kanshebbers. De winnaar wordt bekendgemaakt tijdens de uitreiking van de H.IJsselsteen op 24 juni.